

Het spoor bijster

Het spoor bijster

Verhalen voor bij de houtkachel

Frits Jonkers

Schrijver: Frits Jonkers
Coverontwerp: Niki van der Ploeg
ISBN: 9789464485868
© Frits Jonkers

Grote dank aan mijn meelezers Aldert, Els, Harriët en Roos die ik soms heb vervloekt vanwege hun ongezouten commentaren.

Anneke heeft enorm goed werk verricht door te corrigeren, aan te vullen en fantastische suggesties te doen. En dan ergens in de kantlijn *Holy Smoke!* schrijven is natuurlijk heerlijk.

Inhoud

Een mooie man	5
Koud water	10
Bingo	16
Geluid	21
Gewone thee	24
Ijsje met kleurendip	29
Helemaal uit Bussum	33
Ephrem	39
Drup	43
Zwemboeren	46
Koffie met gebak	49
Op kamers	55
Collega's	61
Koekje erbij?	66
Ramptoerisme	71
Viooltjes	76
Pizza speciale	81
Rauw	86
Gruwelijk stil	91
Hollandse pot	95
Kunst	101
Supportersleed	106
Sator Arepo Tenet Opera Rotas	111
Spoor 6	120
Blauw	125
Hardlopen	129
Meneer Frans	133
Vrienden voor het leven	138

Een mooie man

Wat onwennig heeft hij zich bij het restaurant gemeld. Alleen uit eten, dat heeft hij eigenlijk nog nooit gedaan. Of misschien heel lang geleden, voordat hij trouwde? Hij weet het niet meer. Tijdens zijn huwelijk zijn ze best vaak buitenshuis eten, maar op enig moment had zijn vrouw aangegeven dat ze er geen zin meer in had. Hij vond dat jammer, want uit eten was voor hem wel een echt uitje. Maar hij had zich erbij neergelegd, zoals bij zoveel dingen die tussen hem en zijn vrouw zo lastig waren geworden dat ze uiteindelijk besloten om uit elkaar te gaan. Dat was nu drie maanden geleden en hij had zijn leven nu weer een beetje op orde.

Thuis had hij even voor de kledingkast gestaan. Er hing nog een pak in dat hij lang geleden vaak aan had, beige met een rozig overhemd en een stropdas met olifantjes er op. Het paste nog, maar toen hij zichzelf in de spiegel bekeek vond hij het toch te gedateerd. De blauwe spijkerbroek met de blauwe puntige schoenen eronder pasten beter. Iemand had hem ooit met minister Hugo de Jonge vergeleken, toen had hij die schoenen een paar weken niet aan gehad, maar ze waren toch te fijn om zomaar in de kast te laten. Hij combineerde het met een kleurrijk overhemd van Desigual. Een jasje was niet nodig, het was fantastisch weer. Een paar pufjes van zijn favoriete parfum maakten het compleet. Tevreden keek hij nog een keer in de spiegel. Het was goed zo.

Het was twintig minuten lopen naar het restaurant in de stad. Hij kende het nog niet. Het had vorig jaar een Michelinster gekregen, dus hij was benieuwd.

Binnen werd hij ontvangen door een keurige man die eerst vroeg om een bewijs via de CoronaCheck, wat hij probleemloos kon laten zien. Hij was al maanden dubbel gevaccineerd en had ook in de hele corona-tijd geen enkel teken van griepigheid gehad.

De man bracht hem naar een kleine tafel aan de rand van het kleine zaaltje, dat heel sober maar wel duur was ingericht: een lichte marmeren vloer, keurige tafels met crèmekleurig damast, witte stoeltjes met een ovale rugleuning en crèmekleurige kussentjes, aan de muren zwart-wit foto's van kunstwerken uit de oudheid, drie witte muren en een wat grovere stenen muur met een koof voor de zachte verlichting, mooie sierranden aan het plafond. De tafels waren allemaal keurig gedekt met

ook weer crèmekleurige servetten, eenvoudig ogend bestek en kleine kristallen waterglasjes. Bordjes met de tekst 'gereserveerd' ontbraken, wat hij meteen ook een pluspunt vond omdat het hem vaak stoorde.

Als hij goed en wel zit meldt zich een meisje van voor in de twintig voor de bediening. Ze heeft donkerrood geverfd haar en een zeer zorgvuldig opgemaakt gezicht. Op de een of andere manier schrikt hij van haar, zonder goed te kunnen aangeven waarom.

Op zijn verzoek wordt een fles koolzuurhoudend water op tafel gezet.

Als ze zijn waterglas halfvol heeft ingeschonken kijkt ze hem strak aan.

"U heeft iets op uw balkon zitten", zegt ze met een lieve glimlach.

"Pardon?"

"U heeft iets onder de luifel", zegt ze terwijl ze een gebaar maakt waarbij ze met het kootje van haar ringvinger langs haar neus veegt.

"Snot."

In paniek wrijft hij langs zijn neus en ziet tot zijn ontsteltenis dat er een klein snotje aan zijn vinger blijft hangen.

"Sorry", mompelt hij.

"Geeft niks hoor", zegt het meisje en buigt zich voorover tot haar mond tamelijk dicht bij zijn oor is en fluistert: "Ik vind u een hele mooie man."

Voor hij iets kan zeggen of zelfs maar kan bedenken hoe hij hierop zou kunnen reageren is ze weg.

Hij pakt zijn servet en dept even zijn voorhoofd. Ongemak overspoelt hem.

Wat gebeurt hier? En wat is dat voor een rare uitdrukking, 'iets op je balkon', dat heeft hij nooit eerder gehoord. Hij voelt zijn hart heftig kloppen in zijn keel en kijkt even om zich heen, maar de andere klanten zijn op flinke afstand en er is verder niemand die blijkbaar notie heeft genomen van de situatie. Even tot rust komen, besluit hij, en dan proberen de draad weer op te pakken en te genieten.

Hij bestelt als drank een fles Lambrusco Rinaldini, een tamelijk zeldzame wijn die tot zijn grote genoegen hier verkrijgbaar is. Hij heeft de wijn ontdekt op een reisje naar Italië, meer specifiek naar het Lago de Trasimeno in Umbrië, waar kennissen een fantastische villa bezitten waar ze een weekje hadden doorgebracht. De eigenaar van de villa heeft hem op het spoor gezet en sindsdien was het zijn favoriet gebleven.

Hij heeft thuis al de menukaart verkend en is blij verrast dat juist deze Lambrusco hier verkrijgbaar is. Naar de prijs heeft hij bewust niet gekeken. Het maakt hem niet veel uit, als hij uit eten gaat wil hij nooit naar de prijs kijken en nooit de details van de rekening zien.

Als voorgerecht kiest hij een gerechtje van met burrata gevulde courgettebloemen, courgettespaghetti en Parmezaanse kaas en als hoofdgerecht eendenborst met sinaasappel en crème de cassis. Hij kijkt eens om zich heen nadat hij zijn eerste slokje Lambrusco heeft genomen terwijl hij opnieuw vaststelt dat het een goddelijk drankje is. Als het meisje even later weer voorbij komt lopen kijkt ze strak voor zich uit. Maar precies op het moment dat ze vlak bij hem is kijkt ze hem even aan en geeft hem een knipoog, zonder dat haar gezicht vertrekt. Hij is perplex en voelt nu wat zweetdruppeltjes op zijn voorhoofd verschijnen. Maar het onzekere gevoel verdwijnt gelukkig snel weer. Even later komt de man die hem bij binnenkomst verwelkomde even naar zijn tafel.

“Alles goed meneer?”

“Prima, dank u.”

“Fijn. Ik vraag het ook even omdat uw bediening wordt gedaan door een nieuw meisje. Zij moet hier nog wennen en wij eerlijk gezegd ook aan haar.”

“Nee hoor, prima”, zegt hij, zich direct realiserend dat zijn ‘nee hoor’ eigenlijk nergens op slaat en dat hij niet helemaal de waarheid spreekt. De man verdwijnt weer.

Enige tijd later komt het meisje met twee glazen witte wijn zijn richting uit. “Twee Chardonnay”, zegt ze en kijkt hem met een samenzweerderige blik aan.

“Die heb ik niet besteld”, zegt hij enigszins ontdaan.

“Ach natuurlijk, het andere tafeltje”, zegt ze met een klein glimlachje en loopt door naar een tafeltje achter hem waar twee jonge mensen zitten.

“Vreemd, heel vreemd”, mompelt hij, maar gelukkig niet zo hard dat iemand hem heeft gehoord.

Even later komt het meisje met twee borden het zaaltje ingelopen waarop duidelijk twee voorgerechten op een kunstige manier zijn neergelegd. Ze

loopt recht naar zijn tafeltje en blijft op een half metertje van hem af staan en kijkt hem aan.

“De voorgerechtjes.”

Hij kijkt haar stomverbaasd aan, weet even niet wat hij moet zeggen en mompelt dan “Volgens mij ook niet voor mij hoor.”

Ze kijkt hem aan met een blik die deels teleurstelling, deels medeleven lijkt uit te stralen.

“Hè wat jammer nou, ik had het u zo gegund. Maar weer niet voor u dus. Sorry.” En ze loopt naar het tafeltje waar ze eerder de wijn had gebracht. Hij voelt zich steeds ongemakkelijker en heeft moeite om zijn onrust te verbergen. Zal hij even naar het toilet lopen om zich op te frissen? Maar op het moment dat hij aanstalten maakt om dat te doen komt het meisje het zaaltje opnieuw binnenlopen met zijn voorgerecht en zet het geheel volgens de regels vanaf zijn rechterzijde op tafel. Het ziet er fantastisch uit. Hij haalt even diep adem en besluit om straks even snel een fotootje te maken voor zijn vrienden.

“Alstublieft. Kan ik u nog wat wijn inschenken?”

“Graag.”

Ze schenkt het keurig in, één hand op de rug, zonder een druppeltje te knoeien en zijn onrustige gevoel verdwijnt nog iets verder.

Als hij het fotootje heeft gemaakt pakt hij zijn vork en mes op en begint aan zijn voorgerecht. Het is inderdaad verrukkelijk, zoals hij al had verwacht. De garnering met kleine stukjes ingelegde paprika en de mooi over het bord aangebrachte dressing met een smaakje dat hij niet meteen kan thuisbrengen, maar dat hem uitstekend bevalt.

En dan ziet hij ineens de haren op zijn bord. Een plukje rood haar, onmiskenbaar, precies in het midden van de courgettespaghetti, een beetje verstopt zodat het hem niet direct was opgevallen. Het past perfect in het beeld van het gerecht, heel geraffineerd gedrapeerd. ‘En nu?’, denkt hij. Verder eten is voor hem geen optie. Hij kan het gewoon niet, dus legt hij zijn bestek neer en wacht.

Na een paar minuten die voor zijn gevoel erg lang duren verschijnt het meisje. Ze kijkt even rond, kijkt hem strak aan maar reageert totaal niet op zijn discrete signaal. Ze draait zich om en is weer weg.

‘Wat is dit nou weer’, denkt hij, terwijl het onzekere gevoel weer snel terugkeert. Maar hij probeert rustig te blijven en neemt een slokje van zijn Lambrusco. Heerlijk.

Even later verschijnt het meisje opnieuw. Deze keer kijkt ze direct zijn kant op en als hij een signaal geeft komt ze onmiddellijk naar hem toe.

“Meneer.”

“Eh... ja... ik heb een klein probleempje. Er zit iets in mijn eten dat er niet in thuis hoort.”

Ze kijkt hem onbewogen aan.

“Heeft u mij gehoord?”

“Ja hoor, meneer. Er zit iets in uw eten dat er naar uw mening niet in thuis hoort.”

Hij kijkt haar aan en ziet geen enkele emotie. Maar het meisje maakt ook geen aanstalten om iets te doen, ze heeft haar handen op haar rug en wacht.

“Mag ik je vragen om het weer mee terug naar de keuken te nemen?”

“Waarom meneer?”

Hij is verbijsterd.

“Omdat het onacceptabel is dat er iets in mijn eten zit dat er niet in thuis hoort.”

“Kunt u mij aanwijzen wat er niet in thuis hoort?”

Even is hij volledig de kluts kwijt, maar hij herpakt zich snel.

“Daar.”

Ze buigt zich een beetje voorover en tuurt naar het bord.

“Ik zie het, meneer. Overduidelijk een plukje haar en overduidelijk haar van mij, daar met liefde als versiering in uw gerecht verwerkt. Wat is dan het probleem?”

Zonder dat hij het wil verheft hij zijn stem.

“Ik wens geen haar in mijn eten, dus nu ga jij ervoor zorgen dat dit wordt opgelost.”

Het meisje tuit haar lippen en kijkt hem met half dichtgeknepen ogen aan.

“Zoals u wenst, meneer”, zegt ze, buigt zich voorover, pakt met haar rechterhand tussen duim en wijsvinger een pakketje courgettespaghetti en het plukje haar van zijn bord, pakt met haar linkerhand zijn servet van tafel en deponert het pakketje uit haar rechterhand in zijn servet en legt dat terug.

“Opgelost”, zegt ze, buigt zich nog een keer voorover en geeft hem een zacht kusje op zijn wang. “En nou lekker dooreten hè.”

Koud water

Ze haalt diep adem.

Als ze links en rechts kijkt ziet ze het fenomenale berglandschap nog door de autoruiten. Het is een mooie heldere dag, kalm weer en nog vroeg, dus ook nog rustig op de weg. Gelukkig maar, denkt ze er meteen achteraan, terwijl ze een blik werpt op haar man die zo op het eerste gezicht heel ontspannen aan het stuur zit. Even haalt hij zijn rechterhand van het stuur en legt 'm zachtjes op haar bovenbeen, maar ze duwt de hand weg. 'Stuur maar gewoon', denkt ze.

Voor hen doemt het zwarte gat op, het gat waar ze zo verschrikkelijk tegen opziet.

Ze heeft een luchtig jurkje aangedaan waarin ze niet gauw zal zweten. Naast haar staat een flesje water en ligt een handdoek. Op de achterbank heeft ze een tasje neergezet met nog een flesje koud water, een dunne deken, twee regenjasjes en een paar broodjes. 'Zaklamp vergeten', bedenkt ze en een kleine paniekgolf overspoelt haar. Haar maag krimpt samen en even denkt ze dat ze moet plassen, maar dat kan eigenlijk niet want dat heeft ze net gedaan.

Dan bereiken ze de tunnel en wordt het donker. Nog twaalf minuten en vijfenveertig seconden, heeft ze gisteren uitgerekend uitgaande van de toegestane snelheid. Ze kijkt even op het klokje van de auto dat 07:49 aangeeft. Niet meer naar kijken nu, maant ze zichzelf.

Ze heeft het niet op tunnels. Nooit gehad.

Nou ja, vroeger wel, toen ze bij haar vader voorop de fiets zat en ze in de tunnel samen, om de beurt, iets riepen en dan naar de echo luisterden. Ze wilde toen wel elke dag door een tunnel rijden en lekker iets roepen of gillen, wat haar vader iets minder leuk vond.

Toen kwam de tijd dat ze op de fiets naar de muziekschool ging, voor de cellolessen. Tunneltjes zijn donker en onveilig, zei haar moeder altijd, maar ze moest er toch door. Eerst het tunneltje onder het spoor door, waar soms ineens een vrachtwagen heel hard toeterde of een brommer met kapotte uitlaat haar voorbij reed. Dat vond ze spannend en beangstigend maar ze vermande zich. Vermannen, bedacht ze, wat een idioot woord. Moed vatten, is dat mannelijk? Belachelijk.

En dan de twee tunnels door richting Woensel, met eerst ingemetseld in de stoep naast het fietspad de zogeheten struikelstenen, dat ontdekte ze

later pas, gedenksteden voor Joodse mensen die daar in de oorlog hadden gewoond en waren opgepakt en omgebracht. De gedachte alleen al was te verschrikkelijk om verder over na te denken. En tenslotte het laatste tunneltje dat behoorlijk steil omhoog ging zodat ze altijd een beetje hijgend bij haar lessen aankwam. Rottunneltjes waren het.

Nog later moest ze naar de Tu Eindhoven, waar ze studeerde. Soms kwam ze dan door dat hele donkere tunneltje langs de Dommel. Daar was ooit een meisje verkracht en meerdere meisjes waren er aangerand. Een heel akelig tunneltje dat ze probeerde te mijden, maar soms, heel soms, als ze bijvoorbeeld van een vriendin af kwam die in de Lakerstraat woonde dan nam ze dat tunneltje. Diep ademen en op volle snelheid erdoor. Er was een keer dat ze tijdens die doorgang een spinnenweb in haar gezicht kreeg en ze had gegild. Gelukkig was er verder niemand, zo gênant was dat. Daarna had ze het tunneltje gemeden, altijd, ook al was het veel en veel korter.

“Gaat het?”, vraagt haar man.

Ze knikt. Het gaat.

De herinnering aan het krantenbericht over dat vreselijke ongeluk in de tunnel jaren geleden spookt weer door haar hoofd. De ontredning die voelbaar werd door de getuigenissen van mensen die er bij waren en niets konden doen. Niet meer dan hun eigen leven redden door naar de uitgang te lopen. De vrachtwagenchauffeur die vertelde dat iemand juist de tegenovergestelde richting uit was gelopen terwijl hij ervan overtuigd was dat hij de kortste weg naar de uitgang had, ook al ging hij de rook juist in. Die rook was verschrikkelijk geweest, maar het was wel de juiste richting gebleken. Ze moest er nu niet aan gaan denken, ze moest haar hoofd koel proberen te houden.

Een dure auto met Italiaans nummerbord zoefde voorbij.

“Die rijdt hard”, zei haar man, “minstens honderdtwintig.”

“Blijf maar gewoon tachtig rijden, wil je?”

“Natuurlijk.”

Ze voelde haar vingers tintelen. Raar, dat had ze nooit, tintelende vingers. Waar kwam dat nou weer vandaan? Ze herinnerde zich de vorige keer dat ze door deze tunnel was gereden, lang geleden. Ze reed zelf en ze had twee kinderen op de achterbank zitten die lekker zaten te spelen. Ze waren op vakantie en er was ontspanning. En toen ineens was de schrik haar om het hart geslagen, zomaar vanuit het niets. Het was een

onbegrijpelijk gevoel geweest, dat ze helemaal niet had voelen aankomen, pure angst geweest en ze waren precies op de helft, herinnert ze zich. Even had ze flink op de rem getrapt, tot woede van de vrachtwagenchauffeur die achter haar reed en die heel hard en lang had geclaxonneerd. De kinderen schrokken enorm.

“Mam, wat doe je!”, riep de oudste.

“Niks! Niks aan de hand! Speel maar gewoon verder!”, had ze geroepen en ze was doorgereden. Ze was iets langzamer gaan rijden maar bedacht meteen dat je er dan nog langer over doet en dus was ze een stuk harder gaan rijden, wat ze na een minuut weer niet verstandig vond omdat het gewoon niet mag en ook gevaarlijk is. Ze voelde het zweet over haar rug en haar gezicht gutsen en haar handen helemaal plakkerig worden. Haar maag kwam in opstand en even dacht ze dat ze moest overgeven, maar dat had ze kunnen bedwingen. Een stekende hoofdpijn stak op, ook zomaar uit het niets. Ze had de radio aangezet, maar die gaf alleen maar ruis. Stom ook, had ze gedacht en ze had gauw een cassettebandje met popmuziek in het apparaat geduwd.

“Niet zo hard!”, had haar dochter vanaf de achterbank geroepen, maar ze had zich er niets van aangetrokken.

Toen ze de tunnel uit waren had ze de auto aan de kant gezet, de deur aan haar kant geopend en frisse lucht binnen laten komen. Wat een hel, had ze bedacht, dit ga ik nooit meer doen.

De daarop volgende jaren waren ze niet meer richting Italië gegaan en dat kwam haar goed uit. Maar nu was het dus toch zo ver.

Ze dacht aan het tunneltje bij de Tu Eindhoven dat nu was voorzien van een positieve tekst: als je er vanuit de stadszijde inreed las je een tekst van voormalig Eindhovense stadsdichter Merel Morre:

IK STOND OP VOOR DAG EN JOU

Dat heeft zij vanmorgen ook gedaan, opstaan voor deze dag en voor hem, de man van wie ze houdt en die haar veilig naar de andere kant van de tunnel zal rijden. Ze hebben het er over gehad en hij heeft haar gerustgesteld zonder dat hij haar echt gerust kon stellen.

“Het is lekker rustig en een mooie dag, dus het gaat helemaal goed komen”, heeft hij gezegd. “Wil je iets kalmerends of red je het wel?”

“Ik red het wel”, heeft ze dapper gezegd, terwijl haar verstand had geroepen dat een kalmerend middeltje helemaal geen slecht idee was. Ze zijn de eersten die in het hotelletje aan het ontbijt zitten. Ze heeft een glaasje sap gedronken en een kopje thee. Gegeten heeft ze nauwelijks: een half broodje en een schaalje yoghurt met fruit. Haar man heeft naar haar gekeken en niets gezegd. Vlak voor ze in de auto stappen heeft hij haar een kusje op haar hoofd gegeven, is omgelopen naar zijn kant en ze zijn vertrokken, eerst een paar kilometer naar de snelweg en dan de snelweg op.

Weer zoekt er een auto voorbij, weer zo hard, deze keer met een Nederlands nummerbord. Een stuk voor hen uit ziet ze meerdere achterlichten tegelijk flikkeren.

“Er wordt geremd”, zegt ze met geknepen stem.

“Ik zie het schatje.”

“Moet je je alarmlichten niet aan doen?”

“Nee”, zegt hij resoluut.

Weer voelt ze de tinteling in haar vingers.

Ze kijkt weer naar het klokje. 07:56. De tijd kruipt voorbij. Ze zou naar de kilometeraanduiding langs de weg kunnen kijken, maar heeft zich voorgenomen dat niet te doen en daar hield ze zich ook aan. En niet tellen, in godsnaam, niet tellen. Zes minuten onderweg dus, ongeveer. Maar misschien is die 07:49 net versprongen en zal die 7:56 heel snel verspringen. Dan zijn ze dus al acht minuten onderweg, ruim over de helft. Ineens moet ze aan haar moeder denken, die vorig jaar was overleden. Zo verdrietig was dat geweest. Ze had gehoopt dat ze het samen met haar broer goed kon afsluiten, maar hij was zoals altijd behoorlijk lomp geweest. Hij wilde niks bijzonders, gewoon afscheid nemen en ‘de grond in zoals moeder altijd heeft gewild’. Ze vond de dood al een lastig thema en iedere keer als er iemand in hun omgeving meldde ernstig ziek te zijn of het overlijden van een ander meldde dan was ze een beetje van slag en altijd weer dacht ze ‘als ik maar eerder dood ga dan mijn man’. Angst was het voor een onzekere en eenzame toekomst. ‘Aan het einde van de tunnel is er licht’, had haar oom in zijn afscheidswoordje voor haar moeder gezegd. Jaja, dacht ze, aan het einde van de tunnel – als je het einde haalt. Wat is het einde van de tunnel eigenlijk in een mensenleven? Tijdens het leven zijn tunnels een hel, dus waarom zou je je leven omschrijven als een